

INFORMATION TIL FORÆLDRE OM

Amning

af barn født med
læbe-ganespalte

Amning af et barn født med læbe-ganespalte byder på særlige udfordringer. For mange kan det være et tilstrækkeligt mål i sig selv at give barnet udmalket modermælk, og ikke nødvendigvis at amme.

Der er selvfølgelig flere faktorer, som har indflydelse på mulighederne for at amme et barn med en læbe-ganespalte:

- Hvor omfattende er spalten
- Barnets sutteteknik
- Mors egen motivation
- Kompetent vejledning

Under alle omstændigheder kræves en stor indsats, specielt af mor, og hun skal være topmotiveret.

Børn født med en ganespalte har ofte problemer med at danne det vakuum, der er en forudsætning for at sutte effektivt. Det er derfor ikke sandsynligt, at barnet kan trives, hvis det udelukkende ammes, hvorfor delvis amning kan være at foretrække.

Der kan være rent tekniske problemer, som skaber vanskeligheder for barnet:

- Problemer med at skabe vakuum og at fastholde vakuum
- Problemer med at lave bølgende tungebevægelser, idet det er en vigtig del af amningen, og for barnet med en ganespalte, kan tungen komme op i spalten i ganen (under forsøg på at lave bølgende tungebevægelser).

At blive ammet har mange fordele, fordi amningen er gunstig for udvikling af mund- og ansigtsmuskler.

Mors mælk har bl.a. også en infektionsbeskyttende egenskab – også i mellemøret, som er nyttigt for barnet med en læbe-ganespalte.

Endelig er det bevist at modermælk nedsætter risikoen for øvre luftvejsinfektioner og livstils sygdomme senere i livet. Samt at modermælk stimulerer barnets motoriske og kognitive udvikling.

På grund af de tekniske udfordringer har barnet ofte brug for længere tid ved brystet. Vær dog opmærksom på, at barnet ikke udtrættes. Det er heller ikke usædvanligt, at mælken kan komme ud af næsen ved amningen, og det kan føles ubehageligt for barnet. I starten, når brystet er hårdt og spændt, kan det være specielt vanskeligt for barnet at få godt fat. Men når mælkeproduktionen er kommet godt i gang bliver brysterne mindre spændte, og det kan så være nemmere for barnet at få fat. Hvis barnet ikke trives, vil løsningen være at kombinere amning med brug af flaske med udmalket modermælk eller modermælksstatning.

Nogle råd til dig med et barn med en læbe-ganespalte

- Uanset om du vil prøve at amme eller udelukkende give udmalket modermælk så længe som muligt, så er du afhængig af en god forberedelse
- Tidlig ammestart og meget hud mod hud-kontakt er godt for alle mor-barn relationer, og stimulerer bindingen mellem mor og barn. Derudover er brystet ofte blødt og let at få fat på inden det bliver spændt af mælk, væske og øget blodtilstrømning. Men for en del børn med større spalter er det lettere at die, når brystet er mælkefyldt. Dvs. efter nogle dage når mælkeproduktionen er kommet ordentlig i gang. Hvis barnet ikke har tilfredsstillende sutte-/sugeteknik, bør du udmalke ca. 6-9 gange i døgnet de første 2 uger for at øge stimuleringen af brystet, så mælkeproduktionen kommer godt i gang (Kilde: Nordisk Amme Kongres samt ernærings undersøgelse foretaget i Ganespalteafdelingen)
- Stimulering af nedløbsrefleksen før du lægger barnet til, kan stimulere barnets suttere-refleks, eftersom mors mælk i munden er en fin belønning for barnets indsats ved brystet
- Blødt bryst er ofte lettere at få fat om, så hvis brystet er hårdt, kan der håndudmalkes lidt inden barnet lægges til
- Forskellige ammestillinger kan hjælpe barnet, f.eks. med kroppen og benene under din arm, så tæt på dit bryst som muligt, så får du en hånd fri til at hjælpe barnet ved at massere og presse mælk ud af vorten/ eller ved at lukke spalten med din tommelfinger (Riordan s. 743). En baby med en bilateral læbespalte sutter muligvis bedst siddende overskrævs på mors skød eller på hendes ene hofte, med benene under hendes arm (Riordan s. 744)
- Få vejledning i at vurdere effektiv sutteteknik, før du bliver udskrevet fra sygehuset, så du selv kan vurdere om dit barn sutter effektivt
- En del børn med større spalter er afhængige af, at mor støtter brystet under hele måltidet og også klemmer på brystet, mens barnet sutter for at få mere mælk ud
- Hvis barnet har behov for tilskud af mælk, så kan du give det på sprøjte eller flaske. Efterhånden som barnet kun kan klare at tage små mængder fra brystet, kan du vurdere, om du skal begynde med flaske
- Hvis du oplever, at dit barn har svært ved at få fat om brystet og kan have behov for brug af suttebrik, så kontakt din specialsundhedsplejerske vedr. dette.
- Det er vigtigt at følge op med vægtkontrol ved din sundhedsplejerske og egen læge.

Ganespalteafdelingen

Peter Sabroesgade 4
8000 Århus C
Tlf. 7847 9533

Hjemmeside: www.ikh.rm.dk

Rigshospitalet

Afdeling for Børn og Unge med Kirurgiske Sygdomme
BUKIR afsnit 3084
Blegdamsvej 9
2100 København Ø
Tlf. 3545 3084

<https://www.rigshospitalet.dk/BUKIR>

Yderligere information

Bogen "Læbe-ganespalte" kan købes hos Landsforeningen for Læbe-ganespalte:
www.llg.dk
Netdoktor: www.netdoktor.dk/sygdomme/fakta/ganespalte.htm

Litteratur

Haggkvist, Anna Pia (1998):
Amning av barn med spesielle behov - en vejledning for sundhedspersonale

Nielsen, Susanne Langberg & Thinggaard, Vibeke:
Undersøgelse af barnets ernæring det første ½ år
(børn født med ganespalte i Vestdanmark 2017-2018).
Foretaget på Ganespalteafdelingen, Institut for Kommunikation og Handicap

Riordan & Wambach (2019):
Breastfeeding and Human Lactation, 5. ed.
Andresen, Ellen Cecilie & Aasen, Ina Landau ved Nordic Breastfeeding Conference
2019, Copenhagen

WHO: 10 skridt mod vellykket amning.